

„Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich w projektach finansowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020”

Termin: 16 kwietnia 2018 r.

Miejsce: Wydział Nauk Społecznych, ul. Bankowa 11 Katowice

Organizatorzy: Związek Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego, Centrum Badań Innowacji Społecznych działające przy Obserwatorium Procesów Miejskich i Metropolitalnych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

09.00 – 09.30 Rejestracja uczestników

09.30 – 09.35 Powitanie uczestników

Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu Śląskiego, Dziekan Wydziału Nauk Społecznych
Dyrektor Instytutu Socjologii, Kierownik Studium Pracy Socjalnej i Zakładu Badań Kultury Współczesnej oraz Dyrektor Biura Związku Subregionu Centralnego

09.35 – 09.45 Prezentacja działalności Obserwatorium Procesów Miejskich i Metropolitalnych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

Dr hab. Robert Pyka, Dyrektor ds. naukowych Instytut Socjologii Uniwersytetu Śląskiego,
Przewodniczący Komitetu Sterującego Obserwatorium Procesów Miejskich i Metropolitalnych

09.45 – 10.00 Prezentacja założeń Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

Biuro Związku Subregionu Centralnego

10.00 – 10.35 Rewitalizacja zdegradowanych dzielnic w polityce miejskiej. Wybrane przykłady europejskie i możliwości ich wykorzystania w warunkach krajowych

prof. zw. dr hab. Kazimiera Wódcz (Kierownik Studium Pracy Socjalnej i Zakładu Badań Kultury Współczesnej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach)

10.35 – 10.50 Przerwa kawowa, przygotowanie do prac w grupach tematycznych

10.50 – 12.20 Praca w grupach tematycznych

1. Kim jest organizator społeczności? Role zawodowe i zadania w różnych typach projektów/programów.

mgr Monika Szpoczek-Sała (Studium Pracy Socjalnej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach)

2. Dialog i partycypacja w projektach rewitalizacyjnych.

dr Witold Mandrysz (Studium Pracy Socjalnej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach)

3. Organizowanie społeczności lokalnej – modele i strategie działania w projektach rewitalizacyjnych.

mgr Maciej Klimek (Studium Pracy Socjalnej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach)

12.20 – 12.50 Przerwa obiadowa

12.50 – 14.20 Praca w grupach tematycznych

1. Budowanie potencjału społeczności w oparciu o zasoby – Model ABCD w projektach rewitalizacyjnych.

mgr Monika Szpoczek-Sało (Studium Pracy Socjalnej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach)

2. Action research (badania w działaniu) w projektach rewitalizacyjnych.

dr Witold Mandrysz (Studium Pracy Socjalnej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach)

3. Aktywne realizowanie programu rewitalizacji – partycypacja obywatelska, budowanie zaangażowania obywatelskiego, animacja społeczna, edukacja i promocja procesu rewitalizacji.

mgr Maciej Klimek (Studium Pracy Socjalnej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach)

14.20 – 14.50 Zakończenie spotkania Wojkowickie Laboratorium Rewitalizacji Społecznej a koncepcja funkcjonowania Centrum Badań Innowacji Społecznych

mgr Maciej Klimek (Studium Pracy Socjalnej UŚ)

Informacja o prowadzących:

prof. zw. dr hab. Kazimiera Wódcz – psycholog, socjolog, od 1993 roku kieruje Studium Pracy Socjalnej w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Inicjatorka i realizatorka programów kształcenia w zakresie pracy socjalnej na Wydziale Nauk Społecznych UŚ. Współtworzyła i realizowała studia podyplomowe oraz programy szkoleniowe z zakresu pomocy społecznej i pracy socjalnej w tym specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego. W latach 1993-1996 uczestniczyła w pracach Komisji Programowej dla zawodu pracownik socjalny, powołanej przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej. Była członkiem Rady Redakcyjnej serii wydawniczej „Biblioteka Pracownika Socjalnego”. W latach 1997- 2010 uczestniczyła w pracach Centralnej Komisji ds. Stopni Specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego. Przez wiele lat pełniła funkcje recenzentki w czasopiśmie European Journal of Social Work. Jest członkiem Rady Programowej Kolegium Pracowników Służb Społecznych w Czeladzi, Rady Programowej Serii Wydawniczej Problemy Pracy Socjalnej wydawnictwa Akapit, Rady Redakcyjnej Górnośląskich Studiów Socjologicznych – Seria Nowa, a także czasopisma online „Przestrzeń Społeczna – Social Space. W swojej pracy naukowej zajmuje się między innymi zagadnieniami teorii i metod pracy socjalnej, zwłaszcza wykorzystaniem metodyki organizowania środowiska lokalnego w programach rewitalizacji zaniedbanych dzielnic miejskich, aktywizacją społeczności zagrożonych marginalizacją społeczną, profesjonalizacją pracy socjalnej w Polsce, rozwojem dialogu obywatelskiego i partycypacji publicznej na poziomie lokalnym. Równorzędnym nurtem zainteresowań badawczych autorki są społeczne i kulturowe konsekwencje przekształceń strukturalnych w dawnych regionach przemysłowych – badania na ten temat realizuje od ponad dwudziestu lat Zakład Badań Kultury Współczesnej Instytutu Socjologii, którym Prof. K. Wódcz kieruje od 1988 roku.

dr Witold Mandrysz – tytuł doktora nauk humanistycznych uzyskał na Uniwersytecie Śląskim w 2007 r. Specjalizuje się w tematyce pracy socjalnej i socjologii. Najważniejsze osiągnięcia naukowe to: udział w kilku międzynarodowych projektach badawczych, udział w przygotowaniu, wprowadzeniu i realizacji Joint Degree study program Master in Social Work and Social Economy SOWOSEC. Obszar zainteresowań badawczych to przede wszystkim dialog obywatelski, governance na poziomie lokalnym, partycypacja, kapitał społeczny, organizowanie społeczności lokalnej, ekonomia społeczna, praca socjalna, polityka rozwoju regionalnego, mniejszości etnicznej i kulturowe.

mgr Monika Szpoczek-Sało – magister socjologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, specjalność zarządzanie pracą socjalną, asystent w Studium Pracy Socjalnej Instytutu Socjologii UŚ. Opiekun Koła Naukowego i praktyk studenckich. Koordynator Programu Aktywności Lokalnej Razem możemy więcej dla dzielnicy Lipiny projekt realizowany w partnerstwie Ośrodka Pomocy Społecznej w Świętochłowicach i Studium Pracy Socjalnej IS UŚ. Zainteresowania badawcze dotyczą pracy socjalnej, ekonomii społecznej oraz organizowania społeczności lokalnej, kultury biedy.

mgr Maciej Klimek - socjolog, specjalista organizowania społeczności lokalnej i ekonomii społecznej. Zawodowo związany z Uniwersytetem Śląskim jako Asystent naukowo-dydaktyczny w Instytucie Socjologii na Wydziale Nauk Społecznych oraz jako Tutor w Zespole ds. Rozwiązywania Problemów Niejednorodnych w Kolegium Indywidualnych Studiów Między obszarowych, ponadto Podinspektor ds. pozyskiwania środków zewnętrznych i wspierania organizacji pozarządowych w Urzędzie Miasta Wojkowice. Członek zespołu badawczego w projekcie RESCuE – „Patterns of Resilience during Socioeconomic Crises among Households in Europe” w ramach 7 Programu Ramowego Unii Europejskiej na podstawie kontraktu zawartego z Komisją Europejską, realizowanego przez Zakład Badań Kultury Współczesnej. Ekspert i uczestnik projektów promujących równość szans organizowanych przez Śląski Urząd Marszałkowski. Autor Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Wojkowice na lata 2015 – 2020.

„Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich w projektach finansowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020”

Termin: 16 kwietnia 2018 r.

Miejsce: Wydział Nauk Społecznych, ul. Bankowa 11 Katowice

Charakterystyka warsztatów

1. Kim jest organizator społeczności? Role zawodowe i zadania w różnych typach projektów/programów.

Celem warsztatu będzie przybliżenie uczestnikom ról, które może pełnić organizator społeczności lokalnej w tym: pośrednika, rzecznika, eksperta, planisty, aktywisty. Organizator społeczności lokalnej to zawód nowy, korzystający z dorobku wielu dziedzin nauk społecznych. Niewątpliwie jednak jest on agentem zmiany społecznej, łączącym w swej pracy różnorakie narzędzia dla wzmocnienia potencjału społeczności, z którą pracuje.

Prowadzenie: mgr Monika Szpoczek-Sało (Studium Pracy Socjalnej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach)

2. Dialog i partycypacja w projektach rewitalizacyjnych.

Celem warsztatu będzie przybliżenie uczestnikom celów i zamierzeń jakie stawiane są przed projektami rewitalizacji, definiowanej jako kompleksowy proces odnowy obszaru zurbanizowanego, którego przestrzeń, funkcje i substancja uległy procesowi strukturalnej degradacji, wywołującej stan kryzysowy, uniemożliwiający lub znacznie utrudniający prawidłowy rozwój ekonomiczny i społeczny tego obszaru, jak i zrównoważony rozwój całego miasta. W związku z tak opisaną specyfiką działań rewitalizacyjnych, która w dużej mierze sprowadza się do poszukiwania a następnie łączenia sił i środków, zarówno władz lokalnych, instytucji publicznych, organizacji jak i członków społeczności lokalnej w której realizowany będzie projekt, optymalnym wydaje się zastosowanie rozwiązań metodycznych wpisujących się w koncepcję dialogu i partycypacji.

Prowadzenie: dr Witold Mandrysz (Studium Pracy Socjalnej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach)

3. Organizowanie społeczności lokalnej – modele i strategie działania w projektach rewitalizacyjnych.

Celem warsztatu będzie przybliżenie uczestnikom metodyki organizowania społeczności lokalnej czyli procesu wspierania ludzi w podejmowanych wspólnie działaniach na rzecz ulepszenia własnego środowiska. Zaprezentowane zostaną modele i strategie pracy ze społecznością, poczynając od klasycznej koncepcji J. Rothmana po bardziej rozbudowane współczesne typologie, opierające się na zróżnicowanych kryteriach (teoretycznych, aksjologicznych, funkcjonalnych, pragmatycznych).

Prowadzenie: mgr Maciej Klimek (Studium Pracy Socjalnej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach)

4. Budowanie potencjału społeczności w oparciu o zasoby – Model ABCD w projektach rewitalizacyjnych.

Celem warsztatu będzie przybliżenie uczestnikom zasad budowania społeczności od wewnątrz, czyli podejścia opartego na budowaniu potencjału w oparciu o zasoby. Zastosowanie metodyki Asset-Based Community Development pozwala w projektach skupić się na odkrywaniu, łączeniu i wykorzystywaniu środków w ramach ich własnych społeczności. Ma to posłużyć rozwiązywaniu najważniejszych problemów, i rozwoju najwyższego potencjału.

Prowadzenie: mgr Monika Szpoczek-Sała (Studium Pracy Socjalnej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach)

5. Action research(badania w działaniu) w projektach rewitalizacyjnych.

Celem warsztatu będzie przybliżenie uczestnikom specyficznego sposobu prowadzenia badań przy jednoczesnym aktywizowaniu społeczności lokalnej do działania. Z jednej strony, jest to mniej lub bardziej skonkretyzowana procedura badawcza z drugiej natomiast, szeroka orientacja badawcza, na którą składa się wiele procedur o charakterze zarówno ilościowym jak i jakościowym. Ostatecznym celem działań podejmowanych w ramach action research/uczestniczących badań interwencyjnych poprawa funkcjonowania społeczności lokalnej. Poprawa ta może być osiągnięta z jednej strony w wyniku dobrze przeprowadzonych badań, które dostarczą wiedzy na temat społeczności, procesów w niej zachodzących jak i skuteczności podejmowanych działań. Z drugiej strony poprawa wynikać będzie z zinternalizowania i upowszechniania doświadczeń współpracy, samoświadomości i umiejętności refleksyjnego rozumienia procesu wprowadzania zmiany, jakie zdobyli przedstawiciele społeczności wraz z przedstawicielami instytucji i organizacji współpracujący w ramach zespołu badawczego realizując procedury badań interwencyjnych.

Prowadzenie: dr Witold Mandrysz (Studium Pracy Socjalnej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach)

6. Aktywne realizowanie programu rewitalizacji – partycypacja obywatelska, budowanie zaangażowania obywatelskiego, animacja społeczna, edukacja i promocja procesu rewitalizacji.

Celem warsztatu będzie przybliżenie uczestnikom metodyki zarządzania procesem rewitalizacji opartego na zasadach partnerstwa i partycypacji społecznej, po uprzednim zdiagnozowaniu potrzeb i preferencji, jak również siły wpływu i poziomu zainteresowania poszczególnych grup interesariuszy procesu rewitalizacji.

Prowadzenie: mgr Maciej Klimek (Studium Pracy Socjalnej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach)